

8 Ιανουαρίου 1959

Ο Φιντέλ Κάστρο στην Αβάνα

Ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος βρήκε την Κούβα να σέρνεται στο αμερικανικό άρμα και να κηρύσσει κι αυτή τον πόλεμο εναντίον των κεντρικών ευρωπαϊκών αυτοκρατοριών. Όμως, στη δεκαετία του '20, οι επαναστάσεις φούντωσαν. Ως το 1933. Τη χρονιά εκείνη, ένας 32χρονος λοχίας, ο Σαλντιβάρ Φουλκένθιο Μπατίστα, ανακάλυψε πως το πιο εύκολο πράγμα ήταν να γίνει δικτάτορας. Και έγινε. Οι Αμερικανοί έσπευσαν να τον αγκαλιάσουν. Είχαν βρει ένα ντόπιο στήριγμα, αρκετά ισχυρό. Ο Μπατίστα έκανε εκλογές το 1940 κι απέκτησε και τον μανδύα της λαϊκής έγκρισης ως πρόεδρος της Δημοκρατίας. Το πράγμα στράβωσε το 1952, οπότε αυτοανακηρύχθηκε πρόεδρος εγκαθιδρύοντας απροκάλυπτη πια δικτατορία.

Στα χρόνια αυτά, είχε ανατείλει το άστρο του Φιντέλ Κάστρο και ήδη μεσουρανούσε. Είχε γεννηθεί στις 13 Αυγούστου 1927, στην πόλη Σαντιάγο ντε Κούμπα από πατέρα ιδιοκτήτη φυτειών ζαχαροκάλαμου. Φοίτησε σε κολέγιο Ιησουϊτών και στη Νομική Σχολή του πανεπιστημίου της Αβάνας. Ως δικηγόρος, εξελίχθηκε σε προστάτη των φτωχών, στους οποίους παρείχε δωρεάν τις υπηρεσίες του, όταν είχαν προβλήματα με το άγριο καθεστώς του Μπατίστα.

Γρήγορα ανακάλυψε ότι η ελευθερία δεν κερδίζεται στις αίθουσες των δικαστηρίων. Με τον αδερφό του Ραούλ, οργάνωσε το επαναστατικό κίνημα των Κουβανών καταπιεσμένων. Η εξέγερση ξέσπασε στις 26 Ιουλίου 1953, με επίθεση σε κρατικούς στρατώνες. Το εγχείρημα απέτυχε αλλ' ήδη είχαν μπει τα θεμέλια για τη δημιουργία του θρύλου. Ο Φιντέλ σύρθηκε στη φυλακή με μια καταδίκη 15 χρόνων. Το 1954, αποφυλακίστηκε χάρη σε μια γενική αμνηστία. Έφυγε στο εξωτερικό.

Ταξίδεψε στις Ηνωμένες Πολιτείες και το Μεξικό, γνωρίστηκε με τον Τσε Γκουεβέρα κι οργάνωσε την επαναστατική του ομάδα, στην οποία έδωσε το όνομα «Κίνημα της 26ης

Ιουλίου», σε ανάμνηση της πρώτης του προσπάθειας. Ο ίδιος, ο αδερφός του Ραούλ, ο Τσε κι ο γδόντα ακόμα πατριώτες επέστρεψαν κρυφά στην Κούβα με τη θρυλική θαλαμηγό «Γκράμμα».

Ήταν 2 Δεκεμβρίου 1956, όταν έγινε η μυστική απόβαση της ομάδας. Δυο χρόνια αργότερα, τα πάντα είχαν αλλάξει. Ο ανταρτοπόλεμος ξεκίνησε από τα απόρθητα βουνά της Σιέρα Μαέστρα και γρήγορα πήρε διαστάσεις τυφώνα. Με μανιφέστο του, το 1958, ο Κάστρο καλούσε τον λαό σε ολοκληρωτικό πόλεμο.

Το σάπιο καθεστώς του Μπατίστα άρχισε να καταρρέει. Γρήγορα οι Αμερικανοί κατάλαβαν πως δεν μπορούσε να τους προφυλάξει. Άρχισαν να εγκαταλείπουν την ύπαιθρο κι έπειτα και την ίδια την πρωτεύουσα, Αβάνα. Τέλη του 1958, η επανάσταση είχε μεταφερθεί στην ίδια την άλλοτε φαντασμαγορική πόλη. Οι οδομαχίες δεν κράτησαν πολύ.

Την Πρωτοχρονιά του 1959, ο δικτάτορας Μπατίστα το έσκαγε στην Δομινικανική Δημοκρατία, ενώ η Αβάνα έπεφτε στα χέρια των επαναστατών. Η θριαμβευτική είσοδος του Φιντέλ Κάστρο στην πρωτεύουσα έγινε στις 8 Ιανουαρίου. Πέντε εβδομάδες αργότερα, στις Φεβρουαρίου 1959, ο γενειοφόρος επαναστάτης ορκιζόταν πρωθυπουργός.

1297: Στο Μονακό, ο Φραντσεσίνο Γκριμάλντι, μεταμφιεσμένος σε μοναχό, τρυπώνει σ' ένα οχυρό ελεγχόμενο από τους Γενοβέζους, αφήνει μέσα τους στρατιώτες του και ιδρύει την δυναστεία των Γκριμάλντι. Ηγεμόνευσαν εκεί ως το 1733.

1902: Γεννιέται ο Γκεόργκι Μαλένκοφ, πρωθυπουργός της Σοβιετικής Ένωσης κατά την περίοδο 1953 - 55, αμέσως μετά τον θάνατο του Στάλιν.

1918: Ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Γούντροου Ουίλσον, παρουσιάζει στο Κογκρέσο τα «14 σημεία» του, ένα σχέδιο ειρήνευσης που σκόπευε σε μια νέα τάξη πραγμάτων στον κόσμο μετά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

1926: Ο Ιμπντ Σαούντ στέφεται βασιλιάς του νέου κράτους της Σαουδικής Αραβίας που προήλθε από την ένωση της Χετζάζης με τη Νετζντ.

1941: Πεθαίνει ο Άγγλος στρατιωτικός Ρόμπερτ Μπάντεν Πάουελ, ο οποίος το 1908 ίδρυσε τον προσκοπισμό. Γεννήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 1857.

1959: Ο Φιντέλ Κάστρο μπαίνει θριαμβευτής στην Αβάνα, πρωτεύουσα της Κούβας.

1959: Ο Κάρολος ντε Γκολ εκλέγεται πρώτος πρόεδρος της 5ης Γαλλικής Δημοκρατίας. Επανεκλέχτηκε την ίδια μέρα το 1966.

1967: Αμερικανικά και Νοτιοβιετναμέζικα στρατεύματα αρχίζουν ευρύτατης ακτίνας εκκαθαρίσεις στο Δέλτα του Μεκόνγκ εναντίον των Βιετκόνγκ. Δεν είχαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

1976: Πεθαίνει σε ηλικία 78 ετών ο ηγέτης των Κομμουνιστών στην Κίνα, Τσου Εν Λάι.

1991: Κατά τη διάρκεια μαθητικών κινητοποιήσεων, δολοφονείται στην Πάτρα, από τον Ιωάννη Καλαμπόκα, πρόεδρο της ΟΝΝΕΔ Αχαΐας, ο εκπαιδευτικός Νίκος Τεμπονέρας.

1996: Πεθαίνει από καρκίνο σε ηλικία 79 ετών ο πρώην πρόεδρος της Γαλλίας, Φρανσουά Μιτεράν.

2004: Ο Κώστας Σημίτης υποβάλλει στην Κεντρική Επιτροπή την παραίτησή του από πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ. Ορίζεται η 6^η Φεβρουαρίου για την σύγκλιση έκτακτου συνεδρίου του κόμματος.

2004: Δεκατρείς ημέρες μετά τον σεισμό που σάρωσε την πόλη Μπαμ του Ιράν, ανασύρεται ζωντανός κάτω από τα ερείπια ένας 57χρονος. Πέθανε στο νοσοκομείο, τρεις μέρες αργότερα.

2006: Σεισμός 6,9 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ, στη θάλασσα ανάμεσα στα Κύθηρα και την Κρήτη, ταρακουνά ολόκληρη τη λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου αλλά δεν προκαλεί ανθρώπινα θύματα εξαιτίας τους εστιακού βάθους (70 χλμ.). Η απελευθερωθείσα ενέργεια ήταν ίση με είκοσι ατομικές βόμβες σαν αυτή που ρίχτηκε στη Χιροσίμα.

2011: Η βουλευτής του Δημοκρατικού κόμματος, Γκάμπριελ Γκίφορντς, δέχεται πυροβολισμό στο κεφάλι, στη διάρκεια εκδήλωσης στην πόλη Τούσον της πολιτείας της Αριζόνα των ΗΠΑ. Στη διάρκεια της εναντίον της επίθεσης, σκοτώθηκαν έξι άτομα και τραυματίστηκαν άλλα 14. Δράστης ο 22χρονος Τζάρεντ Λι Λόφνερ, ενώ ηθικός αυτουργός θεωρήθηκε η Σάρα Πέιλιν και οι ακροδεξιόι του Tea party που είχαν στοχοποιήσει την βουλευτή για τις πολιτικές της θέσεις.

Η 8η Ιανουαρίου στον πολιτισμό

8 Ιανουαρίου 1324

Τα ταξίδια του Μάρκο Πόλο

Γέρος, εβδομήντα χρόνων, ο Μάρκο Πόλο έκλεισε τα μάτια του για τελευταία φορά στις 8 Ιανουαρίου 1324. Όλα τα θαυμαστά, που είχε δει, βρίσκονται γραμμένα στο «Βιβλίο των Θαυμάτων του κόσμου». Είχε εκδοθεί 32 χρόνια πριν, όταν, αιχμάλωτος πολέμου, βρισκόταν στη φυλακή της Τζένοβα.

Γεννήθηκε στη Βενετία, το 1254, κι ήταν μόλις 17 χρόνων, όταν, το 1271, ο πατέρας του, Νικολό, κι ο θείος του, Ματέο Πόλο, τον πήραν μαζί τους σ' ένα παραμυθένιο ταξίδι. Εφτασαν με πλοίο στη Συρία κι από κει πέρασαν στην Αρμενία και διάβηκαν το πανύψηλο Αραράτ, όπου κατά τη Βίβλο κάθισε η κιβωτός του Νώε. Συνέχισαν το ταξίδι, περνώντας την Τουρκομανία, τη Γεωργία, τις Σιδερένιες Πύλες του Μεγαλέξανδρου, τη Μοσούλη, τη Βαγδάτη και το οροπέδιο του Παμίρ. Χρειάστηκαν πάνω από τριάντα μέρες για να διασχίσουν την έρημο Γκόμπι και την περιοχή του στυγερού «Γέρου του βουνού». Περίπου ένα χρόνο στάθηκαν στο Καν Τσέου, για να αγοράσουν και να πουλήσουν εμπορεύματα. Εφτασαν, κάποτε, στο Κα Πινγκ Φου, όπου βρισκόταν τα θερινά ανάκτορα του αυτοκράτορα της Κίνας.

Ένας Μογγόλος, εγγονός του Τζένγκις Χαν, ήταν ο αυτοκράτορας: Ο σοφός Κουμπλάι Χαν, που αγάπησε τον Μάρκο Πόλο. Ο νεαρός ταξιδιώτης έγινε πρεσβευτής και υπουργός του αυτοκράτορα κι είχε την ευκαιρία να γνωρίσει την απέραντη Κίνα από κοντά. Η Δύση τη νόμιζε χώρα άγρια κι απολίτιστη αλλά ο Μάρκο Πόλο έβλεπε πως ο πολιτισμός της ήταν ανώτερος από τον ευρωπαϊκό. Οι συναλλαγές γίνονταν με χαρτονόμισμα, τα ταχυδρομεία κι οι επικοινωνίες ήταν άψογα οργανωμένες, οι δρόμοι πλακόστρωτοι και άνετοι, η βιομηχανία σε ακμή και μια μαύρη πέτρα, που έβγαζαν από τη γη, έδινε ενέργεια. Η Ευρώπη θα αργούσε ακόμη ν' ανακαλύψει το κάρβουνο.

Δεκαοχτώ χρόνια έμεινε ο Μάρκο Πόλο στην Κίνα. Ό,τι είδε, το σημείωσε. Κατέγραψε κι όσα του αφηγήθηκαν, για μέρη που δεν γνώρισε ο ίδιος. Μάζεψε πληροφορίες για τη Σιβηρία και την Ιαπωνία, έζησε στο παλάτι με τη μεγάλη αίθουσα που χωρούσε 5.000 ανθρώπους, θαύμασε τους στάβλους με τα 10.000 άλογα του αυτοκράτορα και, κάποτε, πήρε το δρόμο της επιστροφής. Ο Κουμπλάι του εμπιστεύτηκε την κόρη του, να την παραδώσει στον

Πέρση αρραβωνιαστικό της, στο Ορμούζ. Ξεκίνησαν με πλοία για το μακρινό ταξίδι.

Ο Κουμπλάι πέθανε, το 1290, ενώ ο Μάρκο Πόλο συνέχιζε το μεγάλο ταξίδι. Γύρισε στη Βενετία το 1295, ολόκληρα 24 χρόνια αφότου είχε φύγει. Τότε ήταν που ξέσπασε ο πόλεμος με την Τζένοβα. Ο Μάρκο Πόλο πιάστηκε αιχμάλωτος και κλείστηκε στη φυλακή. Εκεί, γνώρισε τον μυθιστοριογράφο Ριστισιέν από την Πίζα, στον οποίο υπαγόρευσε τα όσα είχε δει. Το «Βιβλίο των θαυμάτων του κόσμου» ήταν έτοιμο το 1296. Έκπληκτος ο κόσμος μάθαινε για τα παραμυθένια μέρη που ο μεγάλος ταξιδευτής είχε γνωρίσει. Τον αποφυλάκισαν κι έζησε τιμημένα άλλα 28 χρόνια, ως τις 8 Ιανουαρίου 1324.

1642: Πεθαίνει ο Γαλιλαίος. Είχε υποστεί τις διώξεις της Ιερής Εξέτασης, επειδή διακήρυξε ότι η Γη γυρίζει γύρω από τον Ήλιο και όχι ο Ήλιος γύρω από τη Γη. Είχε γεννηθεί στις 15 Φεβρουαρίου 1564.

1825: Πεθαίνει ο Αμερικανός Έλι Γουίτνι, εφευρέτης της εκκοκκιστικής μηχανής βαμβακιού.

1841: Ο άλλοτε εξόριστος συγγραφέας, Βικτόρ Ουγκό, αναγορεύεται μέλος της Ακαδημίας των Παρισίων.

1926: Γεννιέται ο πρωτοποριακός συνθέτης Γιάννης Χρήστου. Πέθανε το 1970, επίσης 8

Ιανουαρίου.

1935: Γεννιέται στο Τουπέλο του Μισσισιπή ο Αμερικανός τραγουδιστής, Έλβις Πρίσλεϊ. Πέθανε στις 16 Αυγούστου 1977.

1947: Γεννιέται ο Βρετανός τραγουδιστής της ποπ και μουσικοσυνθέτης, Ντέιβιντ Μπόουι. Πολλά τραγούδια του έγιναν επιτυχίες, ενώ συνεργάστηκε σε κάποιες από τις δουλειές του με τον Μικ Τζάγκερ.